



Čtení o Jaroslavu Vrchlickém Básník ve sporech o životnost díla

Antologii uspořádal, úvod napsal a
bibliografii sestavil Michal Topor
(edice Antologie, sv. 2)

2013, vyd. 1.
184 stran

Naše cena: **151 Kč**
Běžná cena: ~~189 Kč~~

Kniha ukazuje básníka Jaroslava Vrchlického z perspektivy tázání po životnosti díla, jak byla sledována v kritické rozpravě v prvních čtyřiceti letech 20. století – zčásti už za života autora. **Čtení o Jaroslavu Vrchlickém** je uvedeno studií, která provádí po debatách o básnickově tvorbě od sedmdesátých let 19. století až po poválečnou literárněhistorickou produkci (často schematizující začleňování básníkovy odkazu do aktuálního kánonu) a moderní básnické výbory z jeho díla. Antologie přináší jak texty podrývající roli a význam Jaroslava Vrchlického pro „dnešek“ (Viktor Dyk, J. S. Machar), tak pokusy o jeho kritickou rehabilitaci, vyzdvižení živých uměleckých hodnot jeho díla (Arnošt Procházka, Arne Novák, Josef Hora). Zastoupeny jsou rovněž hlasy odmítající pietní přístup k mrtvému klasikovi a požadující kritický, velmi výběrový přístup k jeho dílu, jenž by napomohl oživení mizivého zájmu o básníka (F. X. Šalda, Pavel Eisner, S. K. Neumann). Antologie zahrnuje konečně i zhodnocení díla Jaroslava Vrchlického v jeho lyrických vrcholech (Pavel Fraenkl) i jako celku (F. X. Šalda, Vojtěch Jirátko) v širších souvislostech literárněhistorických.

Čtení o Jaroslavu Vrchlickém ukazuje na sporech o odkaz nejproduktivnějšího a nejtěnějšího českého básníka možné příčiny skutečnosti, že Vrchlický nebyl za svého života ani po něm přijímán širokými vrstvami, nebyl čten (populární komedie *Noc na Karlštejně* představuje přitom v jeho jinak vesměs náročně koncipovaném díle výjimku). Z jeho rozsáhlého lyrického, epického a dramatického díla jsou jako živé vybírány jen básnické zlomky, což však historický význam Jaroslava Vrchlického v dějinách české literatury nijak neumenšuje. Čtení o Jaroslavu Vrchlickém tak naznačuje cestu k poznání básníka, jehož nelze minout.

Úvodní studie editora Michala Topora představuje literárněkritickou i literárněhistorickou recepci díla Jaroslava Vrchlického od doby jeho působení až do dnešních dnů. Kniha zahrnuje obsáhlou chronologicky pořádanou bibliografii literatury o Jaroslavu Vrchlickém, rejstřík děl a jmenný rejstřík, jakož i anglické resumé.

Recenzovala doc. Mgr. Libuše Heczková, Ph.D.

114 x 191 mm, brož., 184 stran
ISBN 978-80-87899-01-4
edice Antologie
Obálka a grafická úprava Jiří Císler

O editorovi antologie

MICHAL TOPOR (1978) spolupracuje s Institutem pro studium literatury od jeho založení v roce 2010. V literárněhistorickém výzkumu se zaměřuje na období přelomu 19. a 20. století, připravuje monografii o berlínských inspiracích českých intelektuálů (1882–1914). Jako člen oddělení dějin české literatury v Ústavu pro českou literaturu AV ČR (2008–2010) se podílel na přípravě Lexikonu české literatury pro nové tisíciletí. Od roku 2010 je výkonným redaktorem časopisu pro bohemistická studia *Slovo a smysl*. Jako editor se podílí na vydávání *Díla Jaroslava Seiferta a Spisů T. G. Masaryka*. Vedle studia českého písemnictví období fin de siècle se v několika pracích zabýval dílčími jevy v oblasti česko-německých vztahů.

Resumé

Readings on Jaroslav Vrchlický are framed by the problem of the vitality of Vrchlický's oeuvre, as it was debated in the first four decades of the 20th century. Out of a discussion lasting altogether almost 150 years and given that Vrchlický was an exceptionally productive author, we excerpt a period wherein Vrchlický's oeuvre was no longer targeted by a public conflict, and we focus on pieces of literary criticism and literary history that either follow the perspective of the present time and its needs, or fulfills a historical task. In the 1940s, the critical-cum-historical perspective, as it was developed by the critics of F. X. Šalda's generation and of their immediate followers, reaches its culmination and passes away. Michal Topor, as the editor, introduces the volume with a study surveying the debates over Vrchlický from the 1870s all the way to the after-war presentations of literary history (wherein Vrchlický is often schematically integrated into the then current canon) and to the modern selections from his poetic oeuvre. Some of the included texts undercut and undermine Vrchlický's significance for „today“ (Viktor Dyk, J. S. Machar), some present attempts at a critical rehabilitation and point out the vital artistic values in his work (A. Procházka, A. Novák, J. Hora). Also included are voices that refuse to maintain a pious respect towards a dead classic and demand a critical, highly selective approach to his work, which could then help energize his otherwise minimal reception (F. X. Šalda, P. Eisner, S. K. Neumann). Finally, the anthology contains assessments of Vrchlický's poetry both in its highest lyrical achievements (P. Fraenkl) and in its integrity (F. X. Šalda, V. Jiráč) within a broader context of literary history.

The overall aim of the anthology is to highlight the possible causes of the fact that the most productive and most highly respected Czech poet of all times was not, either during his lifetime or after his death, ever truly accepted and read by the broader public (the one genuinely popular piece, *Night at Karlštejn*, is an exception within an otherwise highly complex body of work): only fragments of his extensive lyrical, epic and dramatic oeuvre are selected as aesthetically effective. However, this does not at all diminish Vrchlický's epochal position in the history of Czech literature. Our *Readings on Jaroslav Vrchlický* outline a path towards recognition of an essential author.

Obsah

Úvod MICHAL TOPOR 5

I. HLASY DISTANCE

VIKTOR DYK K jubileu Jar. Vrchlického 17

S. K. NEUMANN Jaroslav Vrchlický 21

II. POSMRTNÉ MASKY

J. S. MACHAR Vrchlický 27

F. X. ŠALDA Smrt Jaroslava Vrchlického a jeho dílo 31

ARNOŠT PROCHÁZKA Smrt Jaroslava Vrchlického... 37

III. HLASY NÁVRATU

ARNE NOVÁK Návrat k Jaroslavu Vrchlickému 43

ARNE NOVÁK O návratu k Jaroslavu Vrchlickému 59

OTOKAR FISCHER Proslov k večeru Jaroslava Vrchlického 61

ARNE NOVÁK Deset let 69

IV. ROZPRAVA O NE/SMRTELNOSTI

JOSEF HORA Deset let od smrti Jaroslava Vrchlického 75

F. X. ŠALDA Ještě Vrchlický 77

F. X. ŠALDA Česká nesmrtnost a Vrchlický 85

PAVEL EISNER K případu Vrchlického 87

ARNE NOVÁK Nové tažení proti Jaroslavu Vrchlickému 90

F. X. ŠALDA Vrchlický da capo čili staré a nové formy nesmrtnosti 95

EMANUEL CHALUPNÝ Ke sporu o Vrchlického 99

V. BILANCE A PŘITAKÁNÍ

JINDŘICH VODÁK Den Vrchlického 105

ARNE NOVÁK Jaroslava Vrchlického sláva a osamělost 109

PAVEL FRAENKL Živý Vrchlický 115

KAMIL BEDNÁŘ Čtvrt století od smrti Jaroslava Vrchlického 127

S. K. NEUMANN Jaroslav Vrchlický 130

VOJTĚCH JIRÁT: Jaroslav Vrchlický a požadavek dne 136

Literatura o Jaroslavu Vrchlickém 151

Ediční poznámka a vysvětlivky 174

Rejstříky 176

O editorovi antologie 180

Resumé 181